

III. PRAKTYKA DYDAKTYCZNA (PRZEDMIOTOWA)

III.1. Szczegółowe zasady odbywania praktyki dydaktycznej (przedmiotowej) w szkole

1) Cele praktyki dydaktycznej (przedmiotowej) w szkole:

- a) Gromadzenie doświadczeń związanych z pracą dydaktyczno-wychowawczą nauczyciela.
- b) Konfrontowanie nabytej wiedzy z zakresu dydaktyki szczegółowej (metodyki nauczania) z rzeczywistością pedagogiczną w działaniu praktycznym.
- c) Praktyczne zapoznanie się z pracą i życiem szkoły.
- d) Poznanie ogólnych zasad organizowania pracy dydaktycznej.
- e) Pogłębienie znajomości metod i form nauczania w zakresie studiowanego przedmiotu.

2) Rodzaje zajęć praktycznych studenta podczas praktyki dydaktycznej (przedmiotowej) w szkole:

- a) Zapoznanie się ze specyfiką szkoły, w której realizuje praktykę, poprzez zapoznanie się z:
 - realizowanymi przez szkołę zadaniami dydaktycznymi, sposobami funkcjonowania szkoły, organizacji pracy, pracowników, uczestników procesów pedagogicznych;
 - podstawową dokumentacją szkolną:
 - (i) Statut Szkoły, zestaw szkolnych programów nauczania, wewnątrzszkolny system oceniania,
 - (ii) dokumenty klasowe: dziennik lekcyjny, arkusze ocen, przedmiotowy program nauczania wraz z obudową dydaktyczną, rozkład materiału nauczania przedmiotu, przedmiotowy system oceniania, literatura pomocnicza dla danego przedmiotu.
- b) Obserwowanie przez studenta:
 - czynności podejmowanych przez opiekuna praktyk w toku prowadzonych przez niego lekcji (zajęć) oraz aktywności uczniów,
 - toku metodycznego lekcji (zajęć), stosowanych przez nauczyciela metod i form pracy oraz wykorzystywanych pomocy dydaktycznych,
 - interakcji dorosły (nauczyciel, wychowawca) – uczeń oraz interakcji między uczniami w toku lekcji (zajęć),
 - sposobów aktywizowania i dyscyplinowania uczniów oraz różnicowania poziomu aktywności poszczególnych uczniów,
 - sposobu oceniania uczniów,
 - sposobu zadawania i kontrolowania pracy domowej,
 - funkcjonowania i aktywności w czasie lekcji (zajęć) poszczególnych uczniów, z uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów szczególnie uzdolnionych,
 - działań podejmowanych przez opiekuna praktyk na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa i zachowania dyscypliny,
 - organizacji przestrzeni w klasie, sposobu jej zagospodarowania (ustawienie mebli, wyposażenie, dekoracje).
- c) Współdziałanie studenta ze szkolnym opiekunem praktyk w:
 - planowaniu i przeprowadzaniu lekcji (zajęć),
 - organizowaniu pracy w grupach,
 - przygotowywaniu pomocy dydaktycznych,
 - wykorzystywaniu środków multimedialnych i technologii informacyjnej w pracy dydaktycznej,
 - kontrolowaniu i ocenianiu uczniów,
 - podejmowaniu działań na rzecz uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów szczególnie uzdolnionych,
 - organizowaniu przestrzeni klasy,
- d) Pełnienie przez studenta roli nauczyciela, w szczególności:
 - planowanie lekcji (zajęć), formułowanie celów, dobór metod i form pracy oraz środków dydaktycznych,
 - dostosowywanie metod i form pracy do realizowanych treści, etapu edukacyjnego oraz grupy uczniowskiej,
 - organizację i prowadzenie lekcji (zajęć) w oparciu o samodzielnie opracowywane scenariusze,
 - wykorzystywanie w toku lekcji (zajęć) środków multimedialnych i technologii informacyjnej,
 - dostosowywanie sposobu komunikacji w toku lekcji (zajęć) do poziomu rozwoju uczniów,

- animowanie aktywności poznawczej i współdziałania uczniów, rozwijanie umiejętności samodzielnego zdobywania wiedzy z wykorzystaniem technologii informacyjnej,
 - organizację pracy uczniów w grupach zadaniowych,
 - diagnozowanie poziomu wiedzy i umiejętności uczniów,
 - podejmowanie indywidualnej pracy dydaktycznej z uczniami (w tym uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi),
 - podejmowanie działań wychowawczych w toku pracy dydaktycznej, w miarę pojawiających się problemów, w sytuacjach: zagrożenia bezpieczeństwa, naruszania praw innych, nieprzestrzegania ustalonych zasad.
- e) Ponadto student powinien:
- prowadzić dokumentację praktyki,
 - oceniać własne funkcjonowanie w toku wypełniania roli nauczyciela (dostrzegać swoje mocne i słabe strony),
 - oceniać przebieg prowadzonych lekcji (zajęć) oraz realizację zamierzonych celów,
 - konsultować się z opiekunem praktyk w celu omawiania obserwowanych i prowadzonych lekcji (zajęć),

3) **Obowiązki praktykanta podczas ciągłej praktyki dydaktycznej (przedmiotowej) w szkole:**

- a) Student przebywa w szkole średnio **6 godzin dziennie**, realizując zadania wynikające z ustalonego z opiekunem praktyki z ramienia szkoły *harmonogramem praktyk dydaktycznych (przedmiotowych)*, z tym iż w pierwszych 3 dniach nie prowadzi samodzielnie lekcji (z wyjątkiem praktyki jednodziennej).
- b) Przekazanie, w pierwszym tygodniu praktyki, uzgodnionego z nauczycielem-opiekunem szczegółowego *Harmonogramu praktyk dydaktycznej (przedmiotowej)* opiekunowi praktyk dydaktycznych z ramienia uczelni.
- c) Student obserwuje i przeprowadza samodzielnie lekcje w ilości:
- **w czasie praktyki jednodziennej (30 godzin w Szkole):**
nie mniej niż 6 lekcji obserwowanych przez studenta, nie mniej niż 4 lekcje samodzielnie prowadzone przez studenta,
 - **w czasie praktyki dwutygodniowej (60 godzin w Szkole):**
nie mniej niż 12 lekcji obserwowanych przez studenta, nie mniej niż 12 lekcji samodzielnie prowadzonych przez studenta,
 - **w czasie praktyki trzytygodniowej (90 godzin w Szkole):**
nie mniej niż 18 lekcji obserwowanych przez studenta, nie mniej niż 18 lekcji samodzielnie prowadzonych przez studenta,
 - **w czasie praktyki czterotygodniowej (120 godzin w Szkole):**
nie mniej niż 24 lekcje obserwowane przez studenta, nie mniej niż 24 lekcje samodzielnie prowadzone przez studenta.
- d) Student powinien obserwować lekcje przedmiotowe prowadzone przez nauczycieli i praktykantów, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze oraz różne formy pracy pozalekcyjnej.
- e) Student powinien swoje lekcje/zajęcia przygotowywać samodzielnie, ale konsultować z opiekunem praktyk dydaktycznych z ramienia szkoły. Lekcje/zajęcia mogą być przeprowadzone po zatwierdzeniu ich konspektu/scenariusza lekcyjnego przez szkolnego opiekuna praktyk na dzień przed ich przeprowadzeniem. Szkolny opiekun praktyk wpisuje na konspekcie/scenariuszu akceptację.
- f) Po odbytej lekcji/zrealizowanych zajęciach student wpisuje pod ich konspektem/scenariuszem uwagi i zalecenia szkolnego opiekuna praktyk, dotyczące sposobu prowadzenia lekcji/zajęć. Uwagi te powinny być przedyskutowane w czasie omawiania lekcji/zajęć. Następnie student wpisuje pod konspektem/scenariuszem własny komentarz do samodzielnie przeprowadzonej lekcji/formy zajęć.
- g) Student powinien pełnić dyżury w czasie przerw międzylekcyjnych razem z nauczycielem.
- h) Zaleca się, aby student:
- prowadził lekcje z przedmiotów kierunkowych,
 - przeprowadził cykl lekcji w jednej klasie zakończony sprawdzianem oraz przeprowadził lekcje w klasach na różnych poziomach nauczania i na różne tematy,
 - wykorzystywał możliwie szeroką gamę środków dydaktycznych,
 - wykonywał pracę w charakterze asystenta nauczyciela – brał udział w sprawdzaniu zeszytów przedmiotowych, prac domowych, ćwiczeń i prac klasowych z próbą ich oceny.

4) **Dokumentacja praktyki dydaktycznej (przedmiotowej) w szkole**

- a) Student systematycznie gromadzi dokumentację związaną z przebiegiem praktyki dydaktycznej (przedmiotowej), takie jak: konspekty/scenariusze swoich lekcji z

komentarzem własnymi i nauczyciela, karty pracy ucznia, sprawdziany z kryteriami oceniania, opis przygotowywanych pomocy dydaktycznych.

- b) Nauczyciel-opiekun praktyki dydaktycznej z ramienia szkoły wypełnia *Szkolną kartę zaliczenia praktyki dydaktycznej(przedmiotowej)* oraz *Arkusze oceny kompetencji dydaktycznych praktykanta*.
- c) Dyrektor szkoły stwierdza odbycie praktyki w *Szkolnej karcie zaliczenia praktyki przedmiotowej* oraz potwierdza opinię wystawioną przez nauczyciela-opiekuna swoim podpisem i pieczęcią.
- d) Wpisu zaliczenia *praktyki dydaktycznej (przedmiotowej)* dokonuje opiekun z ramienia uczelni w pierwszym tygodniu po zakończeniu praktyki. Podstawą zaliczenia jest przedstawienie przez studenta następujących dokumentów:
 - szczegółowy *Harmonogram realizacji praktyki przedmiotowej (dydaktycznej)*;
 - wypełniona przez opiekuna praktyki w szkole *Szkolna karta zaliczenia praktyki dydaktycznej (przedmiotowej)*;
 - wypełniony przez opiekuna praktyki w szkole *Arkusze oceny kompetencji dydaktycznych praktykanta*;
 - dokumentacja związana z przebiegiem praktyki dydaktycznej (przedmiotowej).²

5) **Obowiązki nauczyciela - opiekuna praktyki dydaktycznej (przedmiotowej) z ramienia szkoły**

a) **Obowiązki wobec studenta-praktykanta:**

- zapoznanie studenta z zasadami funkcjonowania szkoły, procedurami i regulacjami prawnymi, włączając w to procedury dotyczące nagłych wypadków.;
- ustalenie wraz ze studentem - praktykantem *harmonogramu realizacji praktyki dydaktycznej (przedmiotowej)* i omówienie wzajemnych oczekiwań, a zwłaszcza wyjaśnienie odpowiedzialności za przygotowywanie i przeprowadzenie lekcji/zajęć;
- przedstawienie praktykanta gronu pedagogicznemu, pokazanie całego zaplecza szkoły oraz zaplecza przedmiotowego;
- zapewnienie dostępu do dokumentów szkoły, z którymi student ma obowiązek się zapoznać;
- ułatwienie studentowi startu zawodowego na praktykach, poprzez zapoznanie go z pracownią przedmiotową (w tym z regulaminem pracowni) oraz przedmiotowym programem nauczania, szczegółowym rozkładem materiału, podręcznikami, obudową dydaktyczną, wewnątrzszkolnym systemem oceniania, przedmiotowym systemem oceniania, itp.;
- przedstawienie praktykanta klasie, podkreślenie jego uprawnień i kompetencji nauczycielskich;
- stopniowe wprowadzanie praktykanta w pracę nauczyciela przedmiotu i branie odpowiedzialności za wszystkie aspekty nauczania;
- sprawdzanie i akceptowanie zaprojektowanych przez studenta scenariuszy/konspektów lekcji /zajęć, nie później niż na jeden dzień przed planowanymi zajęciami:
 - (i) akceptacja poprzez złożenie podpisu na scenariuszu/konspekcie,
 - (ii) jeżeli scenariusz/konspekt wymaga poprawy opiekun praktyki udziela wskazówek dotyczących koniecznych zmian i ponownie sprawdza i akceptuje scenariusz/konspekt.
- częsta obserwacja praktykanta i udzielanie informacji zwrotnych dotyczących silnych i słabych stron praktykanta, obowiązkowa obserwacja praktykanta podczas prowadzonych przez niego lekcji/zajęć;
- po zajęciach, prowadzonych przez studenta, nauczyciel-opiekun omawia ze studentem przebieg i wyniki jego całodziennego pracy. Tematem omówienia powinna być przede wszystkim każda obserwowana lub przeprowadzona przez studenta lekcja;
- w wypadku obserwowania przez studenta lekcji/zajęć u innego nauczyciela w ich omówieniu uczestniczy również ten nauczyciel;
- udostępnienie praktykantowi informacji o uczniach z zachowaniem poufności tych danych;
- służenie radami dotyczącymi aspektów dydaktycznych pracy z uczniami, stworzenie okazji do obserwowania i omawiania działań dydaktycznych;
- zachęcanie praktykanta do zadawania pytań i szukania rozwiązań napotykanym problemom;
- dokonanie końcowej oceny pracy studenta w ramach praktyki dydaktycznej wraz z szczegółowym omówieniem oceny.

b) **Obowiązki wobec opiekunów praktyki dydaktycznej z ramienia uczelni:**

² Szczegółowy opis dokumentacji związanej z przebiegiem praktyki dydaktycznej (przedmiotowej) należy do obowiązków opiekuna praktyki dydaktycznej (przedmiotowej) z ramienia uczelni powołanego przez dziekana.

- podsumowanie pracy studenta na praktyce dydaktycznej (przedmiotowej) i dokonanie oceny przez wypełnienie:
 - (i) *Szkolnej karty zaliczenia praktyki dydaktycznej (przedmiotowej)*,
 - (ii) *Arkusza oceny kompetencji dydaktycznych praktykanta*
- natychmiastowe komunikowanie się z opiekunami praktyki dydaktycznej (przedmiotowej) z ramienia Uczelni w razie problemów, związanych z organizacją praktyki lub zachowaniem praktykanta.

6) Obowiązki opiekuna praktyki dydaktycznej (przedmiotowej) z ramienia uczelni

Opiekun z ramienia Uczelni sprawuje opiekę nad przebiegiem praktyki dydaktycznej (przedmiotowej) przydzielonych mu studentów.

Do zadań tego opiekuna należy:

- a) skierowanie studentów na praktyki do szkół/placówek oraz sporządzenia listy praktykantów i przekazanie jej do Centrum Edukacji Nauczycielskiej,
- b) przygotowanie studentów do praktyki, a w szczególności:
 - (i) udzielanie wskazówek dotyczących sposobu realizacji programu praktyk,
 - (ii) omówienie zasad prowadzenia dokumentacji niezbędnej do zaliczenia praktyki,
 - (iii) poinformowanie o obowiązku ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków i odpowiedzialności cywilnej na czas trwania praktyk;
- c) kontakt z przydzielonymi studentami;
- d) pomoc w sytuacjach problemowych, związanych z realizacją praktyki dydaktycznej (przedmiotowej);
- e) zaliczenie praktyki dydaktycznej (przedmiotowej) w dokumentacji przebiegu studiów, po zapoznaniu się z wymaganą dokumentacją praktyki dydaktycznej (przedmiotowej), złożoną przez studenta w ciągu tygodnia od daty zakończenia praktyki dydaktycznej.
- f) opracowanie sprawozdania ze swojej działalności wraz z oceną przebiegu praktyki, które należy złożyć w dziekanacie w ciągu 3 tygodni od dnia zakończenia praktyki.